

KONKURSS - IDEJU KAUKAS „AR ZINĀŠANĀM PRET HIV”

NOLIKUMS

1. Konkursa organizētājs

Ideju kaujas „Ar zināšanām pret HIV” organizē Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) informatīvās kampaņas „HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi!” ietvaros.

2. Konkursa idejas apraksts un pamatojums

Konkursa mērķis ir veicināt sadarbību ar topošajiem speciālistiem dažādās nozarēs (veselības aprūpe un organizācija, ārstniecība, komunikācija un sabiedriskās attiecības, biznesa vadība u.c.), lai rastu inovatīvus risinājumus sabiedrības attieksmes maiņai par HIV kā „nepareizu” saslimšanu, informētības un izglītošanas veicināšanai par HIV profilaksi un agrīnas diagnostikas nozīmību.

HIV infekcijas izplatība ir nozīmīga sabiedrības veselības problēma gan pasaules, gan Latvijas līmenī. Latvijā katru gadu ar HIV inficējas aptuveni 300 cilvēki, AIDS tiek diagnosticēts vidēji 130 cilvēkiem, bet vairāki tūkstoši nemaz nenojauš, ka ir HIV inficēti. Šie rādītāji Latviju ierindo to Eiropas Savienības valstu vidū, kur HIV infekcijas izplatības rādītāji vērtējami kā ļoti augsti¹.

Informētības veicināšana, stereotipu un aizspriedumu mazināšana, profilakse un diagnostika ir ļoti nozīmīgi, runājot par HIV infekcijas ierobežošanu ilgtermiņā. To apliecina arī līdz šim veiktie pētījumi pasaulē un Latvijā.

Informētība. Līdz šim veiktie pētījumi liecina, ka sabiedrības informētība par HIV infekciju vēl joprojām vērtējama kā nepietiekama. Jaunieši uzsver atšķirību starp zināšanām un informāciju, norādot uz pretrunu starp viegli pieejamo informāciju un nespēju to atlasīt un pielietot praktiski². Arī pētījumā par seksuālo un reproduktīvo izglītību Latvijā un HIV/AIDS profilaksi, aptaujājot skolēnus, konstatēts, ka, lai gan skolēni novērtē savas zināšanas par HIV/AIDS kā labas, tikai 24% no visiem skolēniem spēj identificēt visus riska faktorus atbilstoši Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) noteiktajam minimālajam zināšanu līmenim un tikai 30% identificē visus iespējamus HIV vīrusa pārnesšanas ceļus.³

¹ Eiropas slimību un profilakses kontroles centra (ECDC) 2014. gada misijas ziņojums par HIV, B un C hepatītu Latvijā www.spkc.gov.lv

² Putniņa, A., Biedrība „Pārpardes zieds” (2011). *Iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju Latvijā (2003-2011)*. Rīga: 2011

³ Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS (2005). *Uz dzīves prasmju izglītību balstīta seksuālā un reproduktīvā izglītība un HIV/AIDS profilakse. Pētījuma rezultātu apkopojums un analīze*. Rīga

Profilakse un diagnostika. HIV nav vairs tikai narkotiku lietotāju vai homoseksuālu cilvēku problēma, tā var skart jebkuru no mums. Par to liecina arī pēdējo gadu tendence – Latvijā arvien biežāk reģistrētais inficēšanās ceļš ir heteroseksuālais (t.i., dzimumattiecībās starp vīrieti un sievieti). Vienlaikus risku inficēties ar HIV abu dzimumu pārstāvji vērtē kā ļoti zemu – tā uzskata attiecīgi 47% sievietes un 46% vīrieši. Savukārt izmeklējumus HIV infekcijas diagnosticēšanai saskaņā ar pētījuma rezultātiem ir veikuši 36,6% sieviešu un 24,8% vīriešu. Līdzīga situācija ir arī, runājot par kontracepcijas līdzekļu lietošanu – lai gan iedzīvotāji savas zināšanas par kontracepcijas līdzekļu lietošanu vērtē kā labas, konstatēts, ka netiek izvēlētas drošas izsargāšanās metodes un līdzekļi vai tie tiek lietoti nepareizi. Mazāk par pusi seksuāli aktīvo respondentu gadījuma attiecībās izsargājas vienmēr, bet risku inficēties ar seksuāli transmisīvajām infekcijām (STI) vērtē kā zemu.⁴ Vienīgais kontracepcijas līdzeklis, kas pasargā no inficēšanās ar HIV, ir prezervatīvs. To lieto 46% seksuāli aktīvo Latvijas iedzīvotāju.

Stereotipi un aizspriedumi. Pētījuma par seksuālo un reproduktīvo izglītību Latvijā un HIV/AIDS profilaksi rezultāti apliecina, ka sabiedrībā vēl joprojām ir plaši izplatīti mīti par HIV. Piemēram, ~40% respondentu piekrīt, ka HIV infekcijas risku var samazināt, ja izvairās no HIV inficētajiem, savukārt piektdaļa jeb 20% uzskata, ka ir iespējams inficēties ar HIV pēc insekta kodiena.⁵ Šo tendenci apliecina arī 2015.gadā Slimību profilakses un kontroles centra veidotās [ielu intervijas](#).

Lai veicinātu iedzīvotāju informētību par profilaksi un agrīnu HIV infekcijas diagnostiku, Veselības ministrija un SPKC 2015.gadā realizē informatīvo kampaņu „HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi!”. Papildus informāciju aicinām meklēt SPKC mājas lapā - www.spkc.gov.lv.

3. Konkursa dalībnieki

3.1. Konkursā aicināti piedalīties Latvijas augstāko izglītības iestāžu studenti neatkarīgi no studiju specialitātes, kuri konkursa darbus iesniegs atbilstoši nolikumā norādītajām prasībām, apliecinot piekrišanu konkursa nolikumam.

3.2. Konkursā dalībnieki piedalās individuāli vai komandās. Dalībnieku skaits komandā nav ierobežots.

4. Konkursa norise

4.1. Lai piedalītos konkursā, dalībniekiem līdz 2015.gada 15.novembrim jāiesniedz pieteikums ideju kaujām, kas atbilst nolikuma 5.punktā minētajām prasībām.

4.2. Katrs dalībnieks drīkst iesniegt vienu pieteikumu.

4.3. Visiem konkursā iesniegtajiem pieteikumiem un papildus materiāliem (nolikuma punkts 5.8.) jābūt saistītiem ar konkursa tematu „Ar zināšanām pret HIV”.

4.4. Iesniegtais pieteikums un papildus materiāli (nolikuma punkts 5.8.) tiks nodoti izvērtēšanai žūrijai, un žūrijas lēmums par konkursa finālā iekļuvušajiem

⁴ Putniņa, A., Biedrība „Pārpades zieds” (2011). *Iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju Latvijā (2003-2011)*. Rīga: 2011

⁵ Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS (2005). *Uz dzīves prasmju izglītību balstīta seksuālā un reproduktīvā izglītība un HIV/AIDS profilakse. Pētījuma rezultātu apkopojums un analīze*. Rīga

dalībniekiem tiks paziņots 2015.gada 25.novembrī, nosūtot informāciju uz pieteikumā norādīto e-pasta adresi.

4.5. Finālā iekļuvušajiem dalībniekiem līdz 30.novembrim jā sagatavo prezentācija, un tā jānosūta uz e-pasta adresi bps@bps.lv. Prezentācijas uzstāšanās ilgums – līdz 7 minūtēm.

4.6. Konkursa fināls notiks 1.decembrī, Rīgā (precīza norises vieta un laiks tiks paziņoti elektroniski 25.novembrī). Uzvarētājs tiks noteikts finālā 2015.gada 1.decembrī, vērtējot dalībnieku sagatavotās prezentācijas, uzstāšanos un sniegtās atbildes uz jautājumiem.

4.7. Finālistiem tiks segti ceļa izdevumi uz konkursa fināla norises vietu un atpakaļ, iepriekš vienojoties ar konkursa organizētāju.

4.8. Aktuālā informācija par konkursa norisi tiks ievietota Slimību profilakses un kontroles centra oficiālajā vietnē www.spkc.gov.lv un sociālajos tīklos (mirkļbirka: #idejukaujas #esiHIVinformēts).

4.9. Visi konkursa dalībnieku iesniegtie pieteikumi, papildus materiāli un prezentācijas paliek konkursa organizatoru īpašumā un var tikt izmantoti nākotnē, atsaucoties uz autoru/-iem.

5. Konkursa pieteikumu iesniegšana un prasības

5.1. Pieteikums ideju kaujām jāiesniedz līdz 2015.gada 15.novembrim.

5.2. Pieteikumu ideju kaujām iesniedz elektroniski, nosūtot tos uz e-pasta adresi bps@bps.lv ar norādi „Konkursa pieteikums”.

5.3. Iesniedzot pieteikumu dalībai konkursā, obligāti jānorāda autora/-u vārds uzvārds un kontaktinformācija, izglītības iestāde un studiju virziens.

5.4. Konkursa pieteikumi jāiesniedz datorrakstā latviešu valodā, izmantojot fontu *Times New Roman*, burtu izmērs 12, atstarpes starp rindiņām – 1,5.

5.5. Pieteikums tiek gatavots brīvā formā, ievērojot 6.2. punktā noteiktās prasības.

5.6. Maksimālais pieteikuma apjoms – piecas (5) A4 lappuses.

5.7. Pieteikumus dalībai ideju kaujās iesniedz *.doc* vai *.pdf* formātos.

5.8. Konkursa dalībnieki drīkst iesniegt papildus informāciju (piemēram, uzskates materiāli, pašu gatavoti video, foto dokumentācija). Šādas informācijas sagatavošana tiks uzskatīta par priekšrocību.

5.9. Pieteikuma iesniedzējs ir atbildīgs par to, ka iesniedz savu pieteikumu, kas atbilst LR likumdošanas normām, autortiesību, morāles un ētikas normām. Citu autoru pieteikumu iesniegšana nav atļauta.

5.10. Pieteikumi, kuru formāts un tematika žūrijas izpratnē neatbilst konkursa nolikumam, kā arī gadījumā, ja tiks kavēts pieteikuma iesniegšanas termiņš, netiks pieņemti.

6. Konkursa pieteikumu saturs

6.1. Ideju kauju konkursa pieteikumā dalībniekiem jāsniedz atbildes uz šādiem jautājumiem:

- Kā veicināt sabiedrības informētību par HIV infekciju?
- Kā veicināt sabiedrības izpratni par HIV profilaksi un agrīnas diagnostikas nozīmību?
- Kā mazināt sabiedrībā pastāvošos stereotipus un aizspriedumus saistībā ar HIV infekciju?

6.2. Pieteikumā ideju kaujām dalībniekiem jāiekļauj:

- Autora/-u vārds uzvārds un kontaktinformācija (e-pasta adrese, tālruņa numurs), izglītības iestāde un studiju virziens;
- Situācijas izvērtējums/dati, kas ņemti vērā piedāvāto risinājumu izstrādē;
- Piedāvātie inovatīvie risinājumi sabiedrības **informētības veicināšanai par HIV infekciju**. Vēlams norādīt konkrētas īstenojamās īstermiņa un ilgtermiņa aktivitātes mērķa sasniegšanai;
- Piedāvātie inovatīvie risinājumi sabiedrības **izpratnes veicināšanai par HIV profilaksi un agrīnas diagnostikas nozīmību**. Vēlams norādīt konkrētas īstenojamās īstermiņa un ilgtermiņa aktivitātes mērķa sasniegšanai;
- Piedāvātie inovatīvie risinājumi **stereotipu un aizspriedumu mazināšanai saistībā ar HIV infekciju**. Vēlams norādīt konkrētas īstenojamās īstermiņa un ilgtermiņa aktivitātes mērķa sasniegšanai.

6.3. Piedāvātie risinājumi sevī var ietvert komunikācijas aktivitātes, izmaiņas likumdošanā, izmaiņas ar HIV saistīto profilaktisko un diagnostisko veselības aprūpes pakalpojumu organizācijā, izglītības sistēmā u.c.

7. Konkursa pieteikuma vērtēšanas kritēriji

7.1. Atbilstība konkursa uzstādījumam - rast inovatīvus risinājumus sabiedrības attieksmes maiņai par HIV kā „nepareizu” saslimšanu, informētības un izglītošanas veicināšanai par HIV profilaksi un agrīnas diagnostikas nozīmību;

7.2. Radoša un inovatīva pieeja;

7.3. Sniegts konkrētu īstenojamo aktivitāšu apraksts;

7.4. Piedāvāto risinājumu ilgtermiņa perspektīva.

8. Apbalvošana un darbu publiskošana

8.1. Ideju kauju finālistu balvu fonds:

- Slimību profilakses un kontroles centra **atzinības raksts - rekomendācija** par sniegto pienesumu sabiedrības veselības veicināšanā;
- **Veselīgo produktu grozi**: 1.vieta – 150 eiro vērtībā; 2.vieta – 100 eiro vērtībā, 3.vieta – 50 eiro vērtībā.
- **Veselības veicināšanas kartes** „Aktīva ik diena”

8.2. Konkursa finālistu pieteikumi tiks publiskoti Slimību profilakses un kontroles centra oficiālajā interneta vietnē www.spkc.gov.lv un sociālajos tīklos *Draugiem.lv*, *Facebook.com*, *Twitter.com*.

9. Konkursa organizētāju kontaktinformācija

9.1. Papildus informāciju par konkursu var saņemt, rakstot uz e-pasta adresi bps@bps.lv vai zvanot pa tālruni 67625339.

9.2. Konkursa organizētāju kontaktpersona: Juta Šteinerte, informatīvās kampaņas „HIV nešķiro – tas attiecas arī uz Tevi!” koordinatore, tālr: 67625339, e-pasts: juta.steinerte@bps.lv.